

A tanácstörvény tervezet vitája a Szegedi Tudományegyetemen

A Szegedi Tudományegyetem dolgozói, tanárai, kutatói és hallgatói is megvitaták a tanácstörvény tervezetét. Mintegy százötvenen jöttek össze az alkalomból az egyetem auditorium maximumában.

Martonyi János rektorhelyettes, az államigazgatási jogi tanszék vezetője, a viták előadója részletesen ismertette a törvénytervezetet, s a többi között a következő kiegészítő módosító javaslatokat tette:

A 6. paragrafus (4) bekezdésének h) pontjában, valamint az 54. paragrafusban foglaltak szerint a tanács szakigazgatási helyi szerveit a törvény keretei között és a minisztertanács határozata alapján állapítják meg. Bár ebben a kérdésben feltétlenül szükség van az irányelveknek a minisztertanács által való lefektetésére, mégis fel kívánjuk hívni a figyelmet arra, hogy a minisztertanács által kiadandó határozatnak a szakigazgatási szervek létesítésére nézve megfelelő rugalmassággal kell rendelkeznie és nem kellene egyes tanácsai fokozatokra merev szabályokat felállítani.

Lehetőséget kell engedni arra, hogy pl. az egyes megyékben, vagy városokban a szakigazgatási szervek kiépítése bizonyos eltérésekkel történjen.

Az 55. paragrafussal kapcsolatban helyes lenne annak kimondása, hogy a szakigazgatási szervek belső felépítésére és működésük szabályaira vonatkozó szabályzatok kiadása előtt a szakigazgatási szervet irányító miniszterek hallgassák meg legalábbis a megyei tanácsoknak a véleményét.

Az előbbi 6. paragrafus (4) h) pontba fel kellene venni azt is, hogy a tanács — az országosan megállapított irányelveknek megfelelően, illetőleg a szükséghez képest a felsőbb szervek jóváhagyásával — vállalatokat és egyéb szerveket létesíthet, vagy szüntethet meg.

A tanácsok köteleességéről szóló 27. paragrafusban kifejezetten ki kellene mondani, hogy a tanács tagjait legalább kéthetenként fogadóórát köteles tartani.

Vagy már ebben a törvényben, vagy a tanácsok választásáról készülő jogszabályban ki kellene mondani, hogy az Országgyűlés (Népköztársaság Elnöki Tanácsa), illetőleg az illetékes tanács egyes tanácsok helyének betöltése esetén az új választást meghatározott időn belül (pl. 30. vagy 60 napon belülre) köteles kitűzni.

A 4. paragrafus (2) bekezdésében foglalt felsorolást helyes lenne kiegészíteni azzal, hogy a fővárosi, a megyei és a közvetlenül az Elnöki Tanács alá rendelt városi tanácsok végrehajtóbizottságai tagjainak megválasztását, illetőleg visszahívását az Országgyűlés, illetőleg a Népköztársaság Elnöki Tanácsa hagyja jóvá. Ezek felett ugyanis más tanács nincs és így a 6. paragrafus (4) bekezdés d) pontjában említett jóváhagyás ezt az esetet nem öleli fel.

Martonyi János professzor előadása után számos hozzászólás, több új javaslat hangzott el. A vitában a jogi és a többi kar tanára, a különböző intézetek számos dol-

gozója mondotta el véleményét a törvénytervezetről.

A többi között felszólalt Buza László akadémikus, a jogi kar professzora. Örömmel üdvözölte a törvénytervezetet, amely megvalósulása után a tanácsok eddigi működésének számos hiányosságát kiküszöböli.

— Igen nagy jelentőségű — mondotta —, hogy ennek a tervezetnek megvalósítása még szorosabb kapcsolatot eredményez a tanácsok és a dolgozó nép között. Azonban egy-két módosítással még jobbá, pontosabbá lehetne tenni a tervezetet.

A jogszabályok különböző fajtái között a szövegben világos különbséget kell tenni.

A jelenlegi szövegezés néhol helytelenül egy síkra helyezi a tanácsok jogszabályi tartalmú rendelkezéseit a határozatokkal, amelyek formájában a tanács — mint testületi szerv — intézkedik. Viszont a 36. paragrafus (2) bekezdése a végrehajtó bizottság általános érvényű határozatairól szól.

— A törvény fogalmi köre sem azonos az összes jogszabályok fogalmi körével, ezért helyes lenne, ha a 6. paragrafus (3) bekezdés d) pontja nemcsak a törvények megismertetését és az állampolgárok ezek betartására való nevelését tenné a tanács köteleességévé, hanem a többi jogszabályokét is.

Kalmár László egyetemi tanár, az Akadémia levelező tagja felszólalásában javasolta, hogy a tanács tagi hely megüresedése esetén kíváncs lenne intézkedni arról, hogy a meghatározott időn belül megtartandó választásig valamely szomszédos választó kerület tanácsát lássa el a megüresedett választókerület képviselőjét.

Az Országgyűlést, illetőleg a Népköztársaság Elnöki Tanácsát a 4. paragrafus (2) bekezdés i) pontja értelmében megilleti joggal kapcsolatban javasolta, hogy

Szegedet vegyék ki a megyei tanács működési köréből és rendeljék közvetlenül az Elnöki Tanács alá.

Ez az egyetem dolgozóinak is fontos érdeke, mert úgy nem kellene számos kérdés elintézése miatt Hódmezővásárhelyre utazni.

E javaslatához örömmel csatlakozott Compa Miklós, a fizikai intézet tudományos dolgozója, aki számos példát említett arra, hogy **másfél méteres deszka kiutalása más hasonló ügyben is Hódmezővásárhelyre kellett utaznia a megyei tanácshoz.**

Pólai Elemér egyetemi tanár a törvénytervezet 47. paragrafus (1) bekezdésében helytelennek tartja azt a kitételt, hogy a végrehajtó bizottság munkájáért „elsősorban” a végrehajtó bizottság elnöke felelős. Szerinte a felelősségen ilyen fokozatokat megállapítani nem lehet és a 48. paragrafus úgyis részletesen megállapítja a végrehajtó bizottság elnökének teendőit. Ezért javasolja, hogy hagyják ki a 47. paragrafus (1) bekezdését.

Indítványát a vita során felmerült többi javaslattal együtt helyeselték a gyűlés résztvevői és megszavazták a Hazafias Népfőnt Előkeztető Bizottságához való továbbításukat.

A Hazafias Népfőnt megalakításáról

Martonyi János professzor, a Szegedi Tudományegyetem rektorhelyettesének nyilatkozata

— Népünk történetében — különösen a felszabadulás óta — számtalanszor bebizonyosodott, hogy csak egységben, az egész nép erejét összefogva tudunk nagyot, maradandót alkotni. A minden eddiginél szorosabb nemzeti egység megteremtését célozza a Hazafias Népfőnt megalakítása.

— A magam munkaterületét nézve három szempontból tartom különösen nagyjelentőségűnek a Hazafias Népfőnt létrehozását. Először — mint a tudomány képviselője — nagyjelentőségűnek tartom azért, mert az újabb lehetőséget nyújt arra, hogy a tudomány emberei most már teljesen kiléphetnek a tudományos elzárkózottságukból, közelebb kerüljenek a gyakorlati élethez, jobban megismerjék a más területen dolgozók mindennapi problémáit, és segítsenek ezek megoldásában. Másodszor — mint egyetemi tanár — nagyjelentőségűnek tartom azért, hogy az ifjúságot ebben a szellemben, az összefogás, a nemzeti egység szellemében neveljük. Harmadszor — mint

az államigazgatási jog professzora — tulajdonítok nagy fontosságot a Hazafias Népfőnt létrehozásának, mert azon keresztül szocialista államigazgatásunk munkájában még szélesebb rétegeket tudunk bevonni. — Nekünk, egyetemi tanároknak, s a tudomány munkásainak az a kötelességünk, hogy kapcsolódjunk be, s szívvel-lélekkel vegyünk részt a Hazafias Népfőnt munkájában. Javaslatainkkal, tetteinkkel segítsük munkáját, növeljük a nemzet erejét, gazdagítsuk népünket.

— **Megkezdődött a paprikaszüret** a röszei határban. Olyan a falu, mintha piros virágdíszbe öltözött volna. Piros paprikafüzérek díszítik a parasztházak elejét és környékét. A dolgozó parasztságot elégedetten figyelik a szép termést, általában közepes méretű takarítanak be és reményük van arra, hogy a hátralévő szedések is jól fizesnek, ha a korai hideg idő nem gátolja meg a beérést.

Túteljesítették termelési tervüket, prémiumot is kapnak a Dózsa tsz munkacsapatai

Tavaly, amikor a vetésterveket ismertette a Dózsa tsz vezetősége a tagokkal, azt is elmondta nekik, hogy ha a tervezett mennyiségnél többet termelnek, prémiumot is kapnak az osztalékon felül. Ez az ígéret nem ment ki a tagok fejéből, sok szó esett róla. Így aztán mindenki tisztán látta, hogy például ha búzából többet termelnek, mint a tervezett 8 mázsa, akkor azoknak, akik a búzatermelés munkájában munkaesélyt szereztek, a többlet 25 százalékát adják prémiumként. Ez a tudat már tavasszal tette serkentette a növénytermelő brigád tagjait is.

A kemény tél miatt nem sokat ígért a búzavetés. Nem álltak azonban meg a tsz tagjai a gabonátábla végén tétlenül, hanem Börcsök József, a növénytermelő brigád vezetőjének tanácsára a hó olvadásakor fejtrágyázták a gabonát. Amikor a tavaszi nap megpirította a földet fogasoltak, jól fellazították a talajt. Az eredmény nem maradt el. Cséplés után mindenki örömmel hallotta, hogy

9.64 mássát fizetett a búza.

A prémiumot cséplés után ki is osztották: 2.43 kg búzát azokra a munkaesélyekre, amelyeket a búza munkálataival szereztek. Breznik György például 185 kg, Börcsök József 154 kg, Gémes Pál 129 kg búza prémiumot kapott.

Nem csak búzából kaptak prémiumot a növénytermelő brigád tagjai, hanem az eddig betakarított

termények közül zabból és burgonyából is. 2.10 mázsával több zabot termeltek holdankint mint amennyit terveztek, így 6.20 kg zabot osztottak ki a zabtermelés munkájában szerzett munkaesélyeinként prémium címen.

A burgonyánál mutatkozott meg legjobban az igyekvő és szorgalmas munka eredménye. Két munkacsapat: Gémes Pál és id. Retkes József végezte ezt a munkát 2–2 holdon. Gémes Pál munkacsapata más módon művelte meg ezt a két holdat: először ekével töltötték, aztán még egyszer töltögették kapával.

62 mássás termésátlagot ért el burgonyából.

Id. Retkes József munkacsapatával csak egyszer töltögették ekével. Az ő két holdjukon 56 mázsa volt a termés, de még ez is több, mint a tervbe vett burgonyatermés. A prémiumot természetesen a termés szerint kapta a két munkacsapat: Gémes Pál csapata 17.70 kg, id. Retkes József csapata pedig 12.50 kg burgonyát kapott a burgonyatermesztés munkájában szerzett munkaesélyeinként.

A növénytermelési brigád tagjai az eddig prémiumként kapott terményeket a jó gazda búszkeségével vitték haza. Most a rizs csépléséhez fognak, amely szintén jó termést ígér. Ugy számolgatják, hogy prémiumot kapnak még cukorrépából, kukoricából és napraforgóból is, mert a termés így ígéri.

A Dózsa tsz-ben nem csak a növénytermelési brigád tagjai vehetnek jutalmat érdemlő jó munkát. A kertészet is jó jövedelmet hozott a tsz-nek: már most

túlhaladta a 100 ezer forintot a kertészeti jövedelem

a tervezett 76 ezer forint helyett. Az állattenyésztési tervet is túteljesítették már. Fischer Ferenc állatgondozó jó munkáját dicséri, hogy anyakocáinkat 10–11 darab malac a fiálási átlag, a tervbe vett 7 darab malac helyett. Ev végén állapítják majd meg, hogy Fischer Ferenc hány kismalacot vihet haza a jó munka jutalmaként.

Az ígéret tehát nem maradt üres szó. Helyesebben nem is ígéret ez, hanem így írja elő az alapszabály. Az eddig kiadott prémiumok új munkalendületet adtak a tsz minden tagjának. A rizs aratásában például mindenki részt vett, hogy minél hamarabb és szemvesztés nélkül betakaríthassák a termést. Tudják a tsz tagjai, hogy a terven felüli termésből ők is megkapják az aratásban szerzett munkaesélyekre a prémiumot. De nem csak a prémium számít. Mindannyian tudják, hogy a több-ből több is jut. Ez vezeti a Dózsa tsz tagjait, ezért tervezetnek, beszélgetnek már most arról, hogy jövőre mit és hogyan termelnek majd, hogy még nagyobb legyen az osztani való és a prémium is.

(N. M.)

„Földkóstolók” az Országos Mezőgazdasági Kiállításon

(Kiküldött munkatársunktól)

BUDAPEST különösen forgalmas ezekben a napokban szeptember tobzódó forrása ellenére is. Micsoda embertömeg hömpölyög a leveleit hullató Üllői-út fái alatt, a Nemzeti Színház környékén vagy a Dózsa György-út tágas sétányain! Mindenki — szinte kivétel nélkül — a kőbányai lövésztelep felé tart, ahol a város és a falu népe találkozik most egymással. Hát még mennyi ember találhat az 53 holdas csodavárosban! Ezt csak az tudja igazán érzékelni, aki maga is ott van. Jellemző például, hogy a villamosszervek hűs másodpercenként követik egymást a Fiumei-úton.

A KIÁLLÍTÁSON különösen sok látogatója van a hatalmas növénytermesztési pavilonnak. Ebben a pavilonban működik szeptember 26-ig az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet talajlaboratóriuma is Mihály Józsefnek, a szegedi laboratórium technikusának irányításával. Ők az úgyneve-

zett „földkóstolók”, akik megvizsgálják a termelőszofteket, egyéni gazdák talajmintáit és ott nyomban szakszerű tájékoztatást adnak arról: milyen műtrágya vagy milyen növény termesztése előnyös azon a bizonyos földterületen, hogy minél jobban megjavuljon a talaj minősége.

HOGYAN DOLGOZNAK a „földkóstolók”? Eppen Balcsai György, a madocsi legeltetési bizottság elnöke ad át néhány zacskó földet a Minőségvizsgáló Intézet kutatóinak. Az ősszel 25 hold legelőt akarnak megjavítani. Megragadják az alkalmat és tanácsot kérnek: milyen eljárás segítségével tudják tervüket legjobban végrehajtani.

A kis zacskókban levő porrártort, száraz állapotú talajmintákat Mihály elvtárs először is porcelán dörzsszelektébe teszi, majd az egyik piksziben lévő földhöz vizet önt és addig hígítja, míg a talajminta pépállapotba kerül. Ezt szaknyelven „fonalszakadási állapotnak” nevezik. Az egyik föld több vizet

tud magába venni, a másik kevesebbet. Ennek segítségével tudják a kutatóintézet dolgozói megállapítani a talaj kötöttségi értékét.

A laboratórium másik dolgozója ezalatt egy úgynevezett Scheibler-készülék segítségével a talajminta mérszartalmát határozza meg.

Egy harmadik kutató viszont kompkált elektromos készülékbe, úgynevezett lángfotóméterbe teszi a harmadik zacskó tartalmát. A készülék acetylén és sürtített levegő segítségével elporlasztja a talajoldatot. Utána meggyújtja s az az alakjában égni kezd. A láng képe bekerül egy fotócellába, majd onnan tovább jut egy tükör galvanométerre s az egy fokbeosztásos skálára vetíti a láng képét. A talajban levő különböző vegyi anyagok különböző színű lángokkal égnének és különböző helyen jelennek meg a fokbeosztásos skálán. Ennek a segítségével könnyen megállapítható, hogy a bizonyos talajmintában milyen kémiai anyagok találhatók.

A laboratórium munkatársai a talajminták ső- és mérszartalmán kívül megvizsgálják a föld kénhatását, majd kötöttségi fokát, szódataralmát és tápanyag gazdagságát is. Ezekután részletes szaktanácsot tudnak adni, hogy a vizsgálatra beküldött föld milyen javításra szorul s milyen növény termesztésére a legalkalmasabb. A madocsi legeltetési bizottság elnöke is gazdag tapasztalatokkal térhet haza, mert a laboratórium dolgozói ellátták minden szaktanácsal.

— **ÜGY TUDJUK:** vasárnap Csongrád megye termelőszoftetei és egyéni gazdák 100 paraszti látogatják meg a kiállítást — mondja Mihály elvtárs. — Szeretnénk, ha a csongrád megyei elöl sem mulasztának el ezt az alkalmat és sokszázan hoznának földjükből talajmintát. Mi a vizsgálatot teljesen díjmentesen véggezzük. Csak az a kérdésünk, hogy a termelőszoftetek, az egyéni gazdák az agronómusok segítségével földjük több pontjáról hozzanak mintát. Ha mélyebb rétegeket is meg akarnak vizsgáltatni, akkor egy helyen a 30–40 centiméteres rétegekből is vegyenek földet. Hogy honnan valók a földminták, azt szintén pontosan tüntessék fel a kis papírzacskókra, mert csak így tudunk igazán szakszerű tanácsot szolgáltatni.

CSONGRÁD MEGYE termelőszoftetei és egyéni gazdái, amikor felutaznak Budapestre, hogy megtekintsék a mezőgazdasági kiállítást, minél nagyobb számban vigyenek talajmintát a Minőségvizsgáló Intézet talajlaboratóriumba. Mert a kormányprogram sikeres végrehajtásához az is lényegesen hozzátartozik, hogy a talajjavítás, az öntözés, a gyimölcs, a szőlő, az erdőtelepítés előtt megvizsgáltsák talajuk minőségét mezőgazdasági szakembereinkkel.

Vass György

SZEGEDI JEGYZETEK

Egy áruda a város szélén

— Hányadik meg-messze is van a várostól — senkinek nem volt szivügye ez a kérdés a tájékozatlan, utas a kalauzt Dorozsma felé menet a villamosban. — Ne féljen semmit, szölok. De különben is meg-érzi a szagáról — hangzik a válasz. No, ez tagadhatatlan. A réig, Akkor került ide Huszár József, né, az áruda jelenlegi vezetője. Először elműlt a rendtelenségtől, szenny- lől. A berendezés bútoraira vastagon padt a piszok, az áruda közvetlen szomszédságában található a Földművelésügyi 5-ös számú árudája. Azt lehetne hinni, hogy a közelség miatt az árudában is kellemetlen levegő terjed, rajzanak benn a legyek, egyszóval, hogy nem a tetsző árúddal közlekednek.

Amikor még a Kiskereskedelmi Vállalat kezelésében volt ez az üzlet, „legyes-csárdának”, „bűntető bolt” neveztek. Az került ide dolgozni, akinek volt valami a rovásán. Iszonyodtak tőle az alkalma- zottak, igyekeztek minél hamarabb szabadulni innen — szerint — rá sem le-

het már ismerni. Huszár Józsefnek ez sa, Hernádi Ferencé né nagyon vigyáz- nak ragyogó kis árudaikra. Szeretik már ezt az árudát és al- kalmazottait a környéken. Látszik a forgalmukon is. Minden hónapban 100 százalékon felül teljesítik a tervüket. Az egykori legyes-csárdában ezen a nyáron már csak mutatós akadémi. Az is úgy került be, hogy nagyon szemfüles volt és be- röppent véletlenül, amikor nyit a szűnyogháló ajtó. Tisz- taság van és rend. A sokféle árúkat izlésesen, jól láthatóan rendezték el. Senki nem mondhat már az árudáról egy rossz szót sem. Nem is mondanak. Még a panaszkönyvben is dicséret található; hálás vevők írták be. Példamutató, jó munkát végeznek a akik az ideig csak Földművelésügyi 5-ös árúddának dolgoztak. Bebizonyították, hogy a külterületi üzletekben, mostoha környezetben is lehet igényesen len- kereskedni.

(—s— a—)